

5. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a do školy

Dojíždka obyvatelstva do zaměstnání a do škol představuje významný sociální jev, jehož rozsah, překonávané vzdálenosti, směry a formy odrážejí ekonomickou a sídelní strukturu daného území. Na jedné straně odpovídají existujícímu stupni koncentrace obyvatelstva (respektive sídelní rozdrobenosti) a na druhé straně rozmístění pracovních příležitostí a škol.

Těsnou souvislost dojíždky se sídelní strukturou lze dokumentovat na příkladu malých obcí. Ty jsou tradičně zdrojem intenzivní vyjíždky, zatímco pracovní příležitosti i školská zařízení jsou obvykle (i když samozřejmě nikoli výhradně) soustředěny v lidnatějších obcích.

Sčítání lidu přináší údaje o celkovém rozsahu dojíždky, její směrové orientaci i o době trvání a způsobu dopravy do zaměstnání a škol.

5.1 Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání

Podle výsledků sčítání lidu, domu a bytů bylo k 26. březnu 2021 na území Kraje Vysočina přes 246 tisíc zaměstnaných osob. Z nich téměř 111 tisíc vyjíždí do zaměstnání mimo obec svého bydliště, z tohoto počtu přes 82 tisíc vyjíždí pětkrát týdně nebo častěji, tedy fakticky denně (74,1 %). Ve srovnání s celou Českou republikou je na Vysočině podíl denní vyjíždky o 2,5 procentního bodu vyšší. Podíl vyjíždějících denně do zaměstnání se ve všech okresech kraje pohybuje kolem tří čtvrtin, pouze na Havlíčkovobrodsku dosahuje 71,8 %.

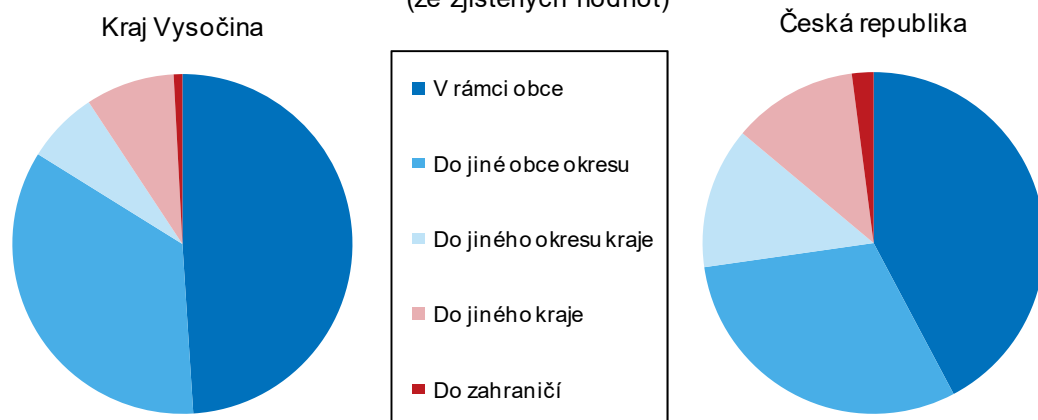
Ženy se na Vysočině na celkovém počtu osob vyjíždějících do zaměstnání podílejí 44,1 %, což je o 0,6 bodu méně než na celorepublikové úrovni. V jednotlivých okresech kraje tvoří ženy 42,4 % (Třebíč) až 45,1 % vyjíždějících (Žďár nad Sázavou).

Tab. 5.1.1 Základní ukazatele dojíždky do zaměstnání podle okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce				Dojíždějící v rámci obce	Pracující na adrese obvyklého pobytu
	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji		
		muži	ženy			muži	ženy			
Kraj Vysočina	110 933	61 994	48 939	82 171	101 812	56 920	44 892	79 316	57 784	48 735
Havlíčkův Brod	20 857	11 557	9 300	14 977	16 165	8 656	7 509	12 332	10 288	9 194
Jihlava	22 082	12 334	9 748	16 725	25 787	14 461	11 326	19 910	17 255	10 960
Pelhřimov	14 448	7 990	6 458	10 714	14 367	8 150	6 217	11 209	8 659	8 268
Třebíč	26 615	15 319	11 296	19 662	21 960	12 852	9 108	17 061	9 790	9 319
Žďár nad Sázavou	26 931	14 794	12 137	20 093	23 533	12 801	10 732	18 804	11 792	10 994

Za zaměstnáním v Kraji Vysočina dojíždí téměř 102 tisíc osob, z toho více než 79 tisíc denně (77,9 %). Ve srovnání s celou Českou republikou je podíl denní dojíždky do zaměstnání o 5,4 procentního bodu vyšší. V rámci kraje se podíl osob dojíždějících denně do zaměstnání pohybuje od 76,3 % v pelhřimovském okrese po 79,9 % na Žďársku. Převaha mužů je ve srovnání s vyjíždkou do zaměstnání naprosto stejná, na celkovém počtu dojíždějících se podílejí 55,9 %, ženy 44,1 %, což je ve srovnání s celou Českou republikou o 1,1 bodu méně. Nejvíce se v rámci kraje ženy podílejí na dojíždce v okrese Havlíčkův Brod (46,5 %), nejméně v třebíčském okrese (41,5 %).

Více než dvě třetiny (68,4 %) vyjíždějících do zaměstnání na Vysočině směřují do jiné obce okresu, více než desetina (13,5 %) vyjíždí do jiného okresu kraje, více než patnáct procent (16,6 %) do jiného kraje České republiky a méně než dvě procenta do zahraničí.

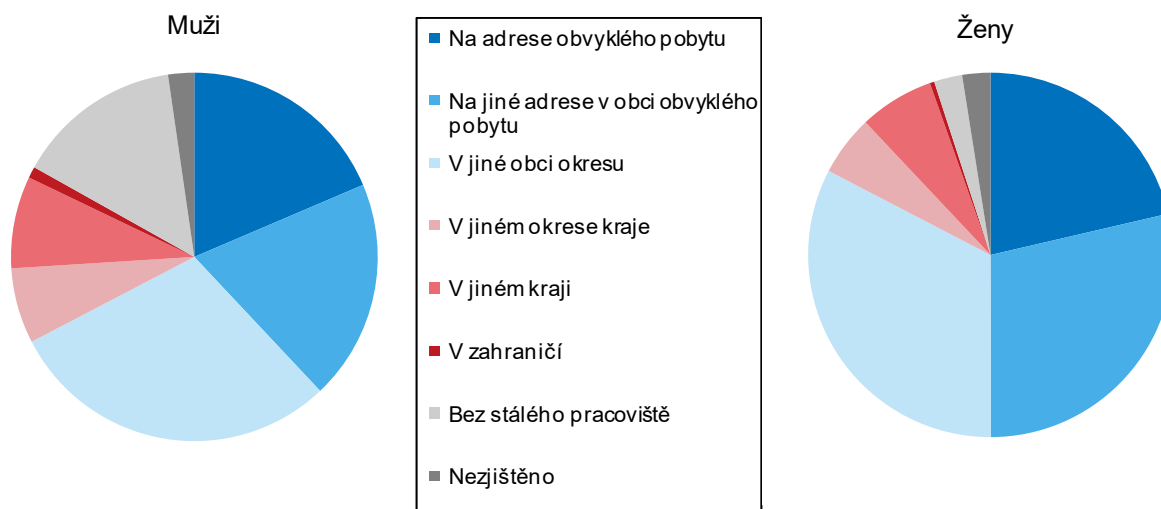
Graf 5.1 Struktura vyjížděky do zaměstnání podle typu vyjížděky
(ze zjištěných hodnot)

Mezi okresy kraje existují v zastoupení jednotlivých typů vyjížděky do zaměstnání značné rozdíly. Jednoznačně nejnižší podíl vyjíždějících do jiné obce okresu má Havlíčkovobrodsko (zhruba šest desetin), současně je v tomto okrese nejmenší podíl vyjíždějících do zahraničí. Na druhé straně zde pozorujeme na Vysočině suverénně nejvyšší podíl vyjíždějících do jiného okresu kraje a druhý nejvyšší podíl vyjíždějících do jiných krajů České republiky.

U jihlavského okresu se projevuje jeho centrální postavení v rámci kraje – nejen ve smyslu geografickém. Vyznačuje se zdaleka nejvyšším podílem vyjíždějících do jiné obce okresu (přes tři čtvrtiny) a též vysokým podílem vyjíždějících do zahraničí. Současně má ale druhý nejnižší podíl vyjíždějících do jiných okresů kraje a zejména zdaleka nejmenší zastoupení vyjíždějících do jiných krajů.

Tab. 5.1.2 Dojížděka do zaměstnání podle typu a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	v tom				Dojíždějící do obce	v tom		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj Vysočina	110 933	75 819	14 942	18 369	1 803	101 812	75 819	14 942	11 051
Havlíčkův Brod	20 857	12 658	4 041	3 919	239	16 165	12 658	1 931	1 576
Jihlava	22 082	17 038	2 486	2 153	405	25 787	17 038	7 152	1 597
Pelhřimov	14 448	10 185	1 664	2 406	193	14 367	10 185	1 997	2 185
Třebíč	26 615	17 520	3 797	4 652	646	21 960	17 520	1 284	3 156
Žďár nad Sázavou	26 931	18 418	2 954	5 239	320	23 533	18 418	2 578	2 537

Graf 5.2 Zaměstnaní s obvyklým pobytem v Kraji Vysočina podle místa pracoviště a pohlaví

Na celkovém počtu téměř 102 tisíc osob dojíždějících do zaměstnání do některé obce kraje Vysočina se ze tří čtvrtin (74,5%) podílí dojíždka z jiné obce okresu, dojíždějící z jiného okresu kraje tvoří téměř 15 %, dojíždka z jiných krajů České republiky bezmála jedenáct procent. Ve srovnání s celorepublikovou úrovní na Vysočině výrazně převažuje vnitrookresní dojíždka (oproti České republice je její podíl vyšší o 19,7 procentního bodu), naopak podstatně nižší je zastoupení dojíždky z jiného okresu kraje (o 9,3 bodu) a z jiných krajů České republiky (-10,4 bodu).

Nejnižší podíl dojíždějících do zaměstnání z jiné obce okresu má Jihlavsko, kde je též nejnižší dojíždka z jiných krajů České republiky. Naproti tomu zde můžeme sledovat v rámci Vysočiny zdaleka nejvyšší podíl dojíždějících z jiných okresů kraje (více než 27 %). Nejvyšším podílem vnitrookresní dojíždky se vyznačuje Třebíčsko, které je však současně charakteristické mimořádně nízkým podílem dojíždějících z ostatních okresů kraje.

Tab. 5.1.3 Vyjíždějící do zaměstnání podle věku a okresů

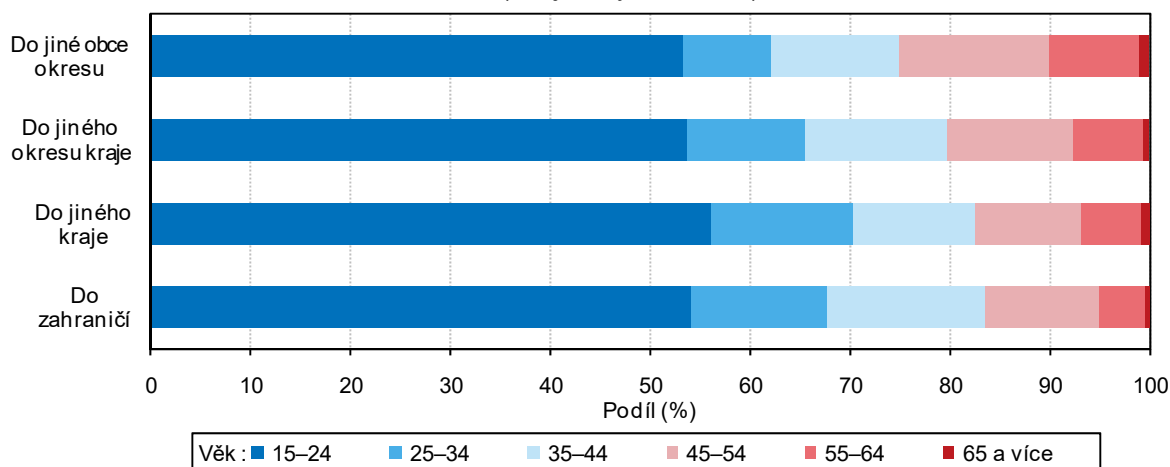
Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	v tom ve věku					
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 a více
Kraj Vysočina	110 933	8 681	22 425	28 819	30 721	18 110	2 177
Havlíčkův Brod	20 857	1 616	4 084	5 501	5 710	3 446	500
Jihlava	22 082	1 754	4 351	5 825	6 150	3 551	451
Pelhřimov	14 448	1 166	2 847	3 704	4 033	2 359	339
Třebíč	26 615	2 002	5 506	6 824	7 358	4 478	447
Žďár nad Sázavou	26 931	2 143	5 637	6 965	7 470	4 276	440

Mezi vyjíždějícími do zaměstnání v Kraji Vysočina převažují osoby středního a vyššího věku, což je v zásadě podmíněno už věkovou skladbou zaměstnaných osob. Osoby ve věku 45-54 let se na celkovém počtu vyjíždějících podílejí téměř 28 %, vyjíždějící ve věku 35-44 let tvoří 26 % jejich celkového počtu. Stále ovšem platí, že relativně častěji za práci vyjíždějí spíše osoby mladší. Tak věková skupina 25-34 let se na celkovém počtu zaměstnaných osob podílí 18,1 %, na celkovém počtu vyjíždějících do zaměstnání ale 20,2 %. Naproti tomu osoby ve věku 55-64 tvoří na Vysočině 18,4 % zaměstnaných ale jen 16,3 % vyjíždějících do zaměstnání.

Mezi jednotlivými okresy kraje nejsou ve věkové struktuře vyjíždějících výraznější rozdíly, celkově se pohybuje kolem krajské úrovně. Věkové složení vyjíždějících na Vysočině se příliš neliší ani od celorepublikových hodnot. Největší rozdíl můžeme pozorovat u osob ve věku 34-44 let, jejichž podíl na celkovém počtu vyjíždějících do zaměstnání je v kraji o 1,0 procentní bod nižší než v celé České republice, naopak podíl osob

pětašedesátiletých a starších na vyjížděče do zaměstnání je na Vysočině oproti republice o 0,5 bodu nižší – hlavně vlivem okresů Třebíč a Žďár nad Sázavou.

Graf 5.3 Vyjíždějící z obce do zaměstnání podle věku a typu vyjížděčky
(ze zjištěných hodnot)

Mezi vyjíždějícími i dojíždějícími do zaměstnání v Kraji Vysočina jsou nejpočetněji zastoupeny osoby s plným středním vzděláním s maturitou, jen o něco nižší je podíl vyučených bez maturity. Obě tyto skupiny představují dohromady zhruba tři čtvrtiny vyjíždějících i dojíždějících. Vysoký je u vyjížděčky i dojížděčky též podíl osob s vysokoškolským vzděláním, osoby se základním vzděláním a bez vzdělání představují zhruba tři procenta vyjíždějících i dojíždějících.

U vyjíždějících do zaměstnání můžeme pozorovat celkově vyšší vzdělanostní úroveň než u dojíždějících. Podíl vyjíždějících se základním vzděláním je o 0,2 procentního bodu nižší než dojíždějících se stejným vzděláním, zastoupení vyjíždějících se středním vzděláním bez maturity je o 1,7 bodu nižší, naproti tomu podíl vyjíždějících s úplným středním vzděláním s maturitou je o 0,3 bodu a s vysokoškolským vzděláním o 1,9 bodu vyšší než dojíždějících.

Vyjížděčkou do zaměstnání kraj ztrácí přes devět tisíc osob, mezi nimiž jednoznačně převládají osoby se středoškolským vzděláním (42,7 %) a vysokoškolským vzděláním (40,3 %). Nejenže tak Vysočina přichází o pracovní sílu, ztrácí tím především nejvzdělanější a nejkvalifikovanější pracovníky. Jediným okresem kraje, který vyjížděčkou do zaměstnání získává, je jihlavský, ve kterém dojížděčka převyšuje vyjížděčku asi o 3 700 osob, z nichž jsou dvě pětiny osob se středním vzděláním s maturitou a čtvrtina s vysokoškolským vzděláním.

Tab. 5.1.4 Dojížděčka do zaměstnání podle nejvyššího dosaženého vzdělání a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce					Dojíždějící do obce				
	celkem	z toho nejvyšší dosažené vzdělání				celkem	z toho nejvyšší dosažené vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední včetně vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské		základní a bez vzdělání	střední včetně vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské
Kraj Vysočina	110 933	3 449	39 112	43 685	21 942	101 812	3 312	37 680	39 788	18 266
Havlíčkův Brod	20 857	689	7 048	8 712	3 917	16 165	506	5 919	6 580	2 709
Jihlava	22 082	780	8 203	8 341	4 099	25 787	917	9 335	9 807	5 017
Pelhřimov	14 448	476	4 967	5 741	2 832	14 367	603	5 692	5 547	2 015
Třebíč	26 615	834	9 671	10 288	5 272	21 960	641	7 782	8 711	4 353
Žďár nad Sázavou	26 931	670	9 223	10 603	5 822	23 533	645	8 952	9 143	4 172

Ve vyjíždce je na Vysočině zastoupen především sekundární sektor, který představuje 40 % celkového počtu osob vyjíždějících do zaměstnání. Ve srovnání s celou Českou republikou je v Kraji Vysočina podíl zaměstnaných v průmyslu na celkové vyjíždce do zaměstnání vyšší o 4,2 procentního bodu, ve stavebnictví o 0,2 bodu. Osoby zaměstnané v primárním sektoru tvoří na Vysočině přes šest procent vyjíždějících, ve srovnání s celorepublikovou úrovní je to dvojnásobný podíl. O něco méně než v celé České republice jsou mezi vyjíždějícími zastoupeny osoby zaměstnané ve velkoobchodu, maloobchodu a opravách motorových vozidel (-1,8 bodu) a dopravě a skladování (-1,3 bodu), téměř stejné jsou podíly zaměstnaných v odvětví vzdělání a zdravotnictví a sociální péče.

Mezi jednotlivými okresy kraje nejsou ve vyjíždce podle odvětví většinou výraznější rozdíly. U jihlavského okresu se však přece jen projevuje vliv krajského města, což se odráží v nižším podílu zaměstnaných v primárním sektoru, naopak mírně nadprůměrně jsou zastoupeny osoby zaměstnané v průmyslu a dopravě. Okres Pelhřimov se vyznačuje v kraji nejvyšším podílem vyjíždějících osob zaměstnaných v primárním sektoru a nižšími podíly průmyslu a stavebnictví. Sekundární sektor je naproti tomu nejvíce zastoupen ve vyjíždce v třebíčském okrese.

Tab. 5.1.5 Vyjíždějící do zaměstnání podle odvětví a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	z toho odvětví						
		zemědělství, lesnictví a rybářství	průmysl	stavebnictví	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motor. vozidel	doprava a skladování	vzdělávání	zdravotní a sociální péče
Kraj Vysočina	110 933	6 732	44 563	5 048	9 616	6 296	6 808	9 641
Havlíčkův Brod	20 857	1 292	7 945	841	1 855	1 259	1 263	2 072
Jihlava	22 082	1 063	8 964	949	1 915	1 678	1 294	1 760
Pelhřimov	14 448	1 097	5 585	561	1 251	814	948	1 333
Třebíč	26 615	1 659	11 279	1 377	2 167	1 300	1 521	1 849
Žďár nad Sázavou	26 931	1 621	10 790	1 320	2 428	1 245	1 782	2 627

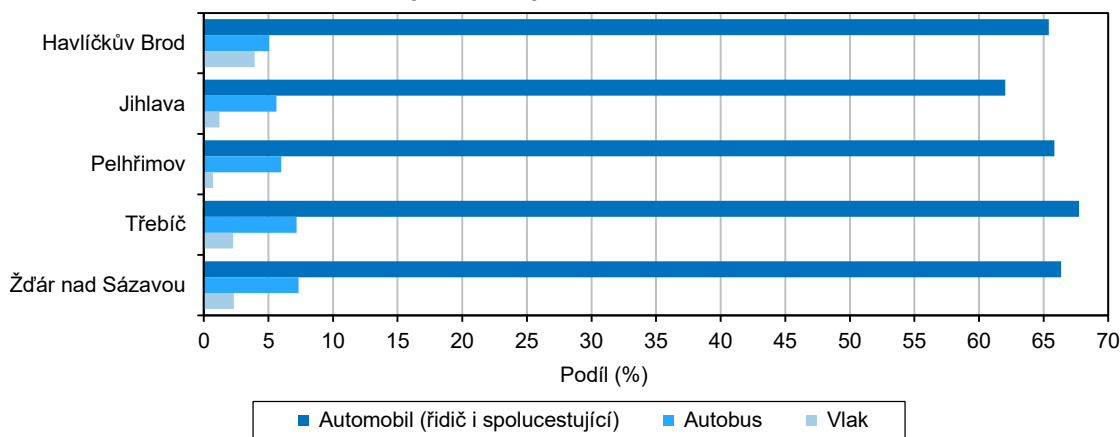
Zdaleka nejpoužívanějším dopravním prostředkem při vyjíždce do zaměstnání je na Vysočině automobil, který ať už jako řidič nebo jako spolucestující využívalo bezmála sedm desetin vyjíždějících osob. Na ostatní dopravní prostředky tak v kraji zbývají jen „drobky“ – na městskou hromadnou dopravu 4,2 %, na autobus 6,7 %, podíl ostatních dopravních prostředků je ještě nižší, takže se na druhé místo zařadily lidské nohy, tedy chůze (14,5 %) – podíly byly vypočteny ze zjištěných hodnot. Podíl osob užívajících při vyjíždce automobil je na Vysočině podstatně vyšší než v celé České republice (o 9 procentních bodů), o něco vyšší je i podíl osob využívajících autobus (o 0,9 bodu), naopak výrazně méně se využívá městská hromadná doprava (-11,3 bodu). I v této oblasti se tak projevuje determinující vliv osídlení – roztržitá sídelní struktura a absence velkých měst v kraji.

Ve využití jednotlivých dopravních prostředků mezi jednotlivými okresy kraje v některých případech existují i hlubší rozdíly, u osobního automobilu se rozmezí pohybuje od 65,8 % v případě Jihlavy po 71,0 % (Pelhřimov, Třebíč), u autobusu od 5,3 % u Havlíčkova Brodu po 7,7 % u Žďáru nad Sázavou. Oč méně lidí v brodském okrese využívá při vyjíždce do zaměstnání autobus, o to víc jich nastupuje do vlaku (4,2 %), naopak nejméně se v rámci kraje vlak využívá na Pelhřimovsku (0,8 %). U městské hromadné dopravy jednoznačně dominuje okres Jihlava s 10 % (nepochybně vliv krajského města), až daleko za ním je Třebíčsko (3,5 %), podíly MHD v ostatních okresech jsou ještě nižší. Naopak jsou v nich o něco vyšší podíly osob nevyužívajících žádný dopravní prostředek.

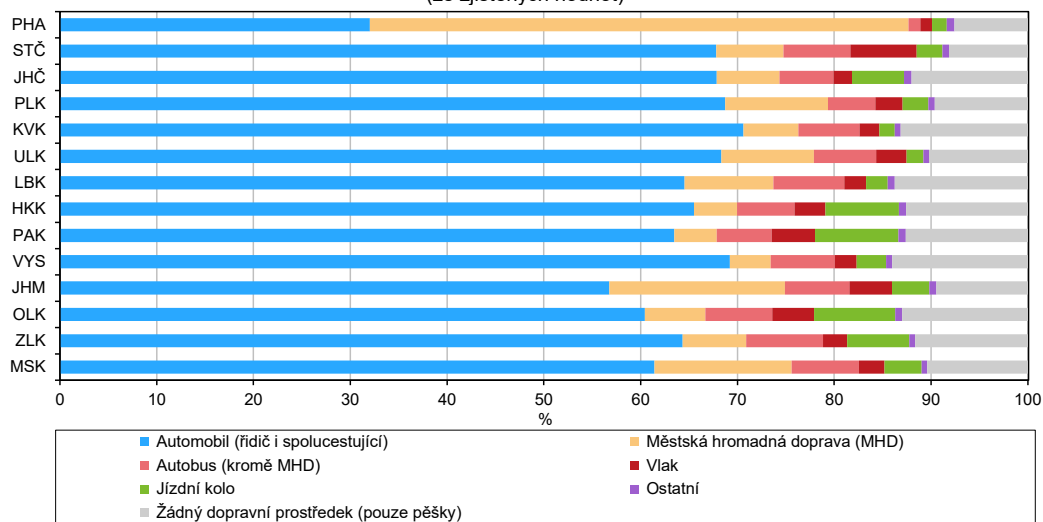
Tab. 5.1.6 Vyjíždějící do zaměstnání podle hlavního dopravního prostředku a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící celkem	v tom hlavní dopravní prostředek							žádný dopravní prostředek (pouze pěšky)	nezjištěno
		automobil (řidič i spolucestující)	městská hromadná doprava (MHD)	autobus (kromě MHD)	vlak	jízdní kolo	ostatní dopravní prostředky			
Kraj Vysočina	168 717	110 330	6 702	10 614	3 583	4 844	983	22 345	9 316	
Havlíčkův Brod	31 145	20 369	602	1 570	1 222	1 044	207	4 366	1 765	
Jihlava	39 337	24 405	3 763	2 209	477	1 043	237	4 940	2 263	
Pelhřimov	23 107	15 208	429	1 385	164	540	136	3 570	1 675	
Třebíč	36 405	24 660	1 208	2 612	824	964	180	4 292	1 665	
Žďár nad Sázavou	38 723	25 688	700	2 838	896	1 253	223	5 177	1 948	

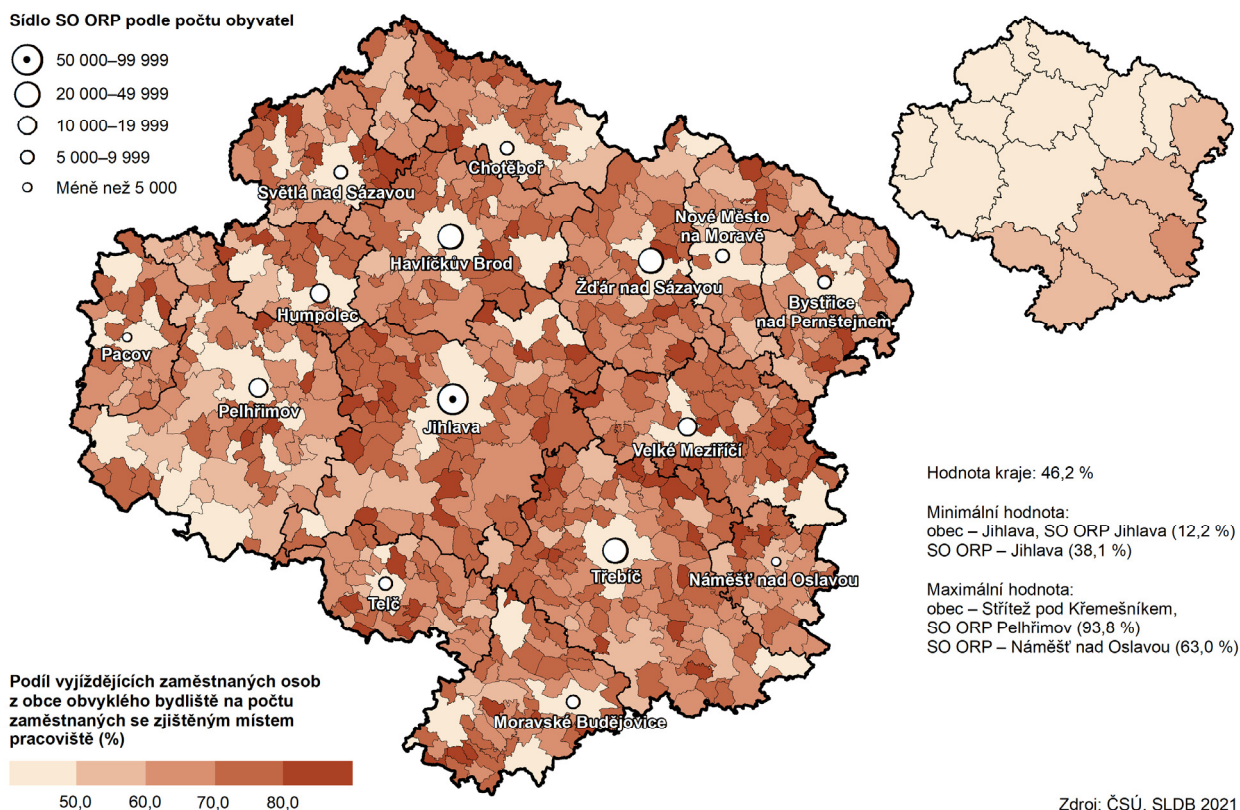
Graf 5.4 Vyjížděka do zaměstnání z obce bydliště podle hlavního dopravního prostředku a okresů

Graf 5.5 Vyjíždějící do zaměstnání podle hlavního dopravního prostředku a krajů (ze zjištěných hodnot)

Vyjížd'ka do zaměstnání v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

5.2 Vyjížd'ka a dojížd'ka do školy

Z více než třiatřiceti tisíc žáků a studentů, kteří v Kraji Vysočina vyjíždějí z obce obvyklého pobytu, jich většina (téměř dvě třetiny) dojíždí do škol v jiné obci okresu. Do jiného kraje České republiky směřuje čtvrtina a do jiného okresu Vysočiny více než desetina vyjíždějících žáků a studentů. Nejvyšší podíl vnitrookresní vyjížd'ky je v okresech s největšími městy (Jihlava, Třebíč), u nichž současně můžeme pozorovat nižší vyjížd'ku do ostatních okresů kraje (zvláště v případě Třebíčska). Do jiných krajů vyjíždějí nejméně žáci a studenti z Jihlavska, kde je v rámci kraje největší nabídka studijních příležitostí.

U dojížd'ky do škol jednoznačně převládají studenti a učni dojíždějící z jiných obcí okresu (přes 76 %). Váha dojížd'ky z ostatních okresů kraje je menší (více než 13 %), dojížd'ka z jiných krajů České republiky je nejmenší, něco přes desetinu dojíždějících. Od těchto krajských hodnot se výrazně liší opět především jihlavský okres, v němž je vzhledem k vyšší nabídce vzdělávacích možností podíl vnitrookresní dojížd'ky do škol ani ne dvoutřetinový, dojížd'ka z ostatních okresů kraje představuje více než 26 % a dojížd'ka z ostatních krajů České republiky přes 11 % dojíždějících žáků a studentů.

Tab. 5.2.1 Základní ukazatele dojížděky do školy podle okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce				Dojíždějící v rámci obce	Studující na adrese obvyklého pobytu
	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji		
		muži	ženy			muži	ženy			
Kraj Vysočina	33 023	16 173	16 850	22 423	27 326	13 812	13 514	21 624	35 584	1 509
Havlíčkův Brod	6 320	3 092	3 228	4 202	4 501	2 233	2 268	3 665	6 330	362
Jihlava	6 226	3 117	3 109	4 361	6 956	3 351	3 605	5 040	9 262	296
Pelhřimov	4 794	2 287	2 507	3 042	3 618	1 796	1 822	2 829	4 572	222
Třebíč	7 219	3 494	3 725	4 979	5 766	3 022	2 744	4 765	7 386	493
Žďár nad Sázavou	8 464	4 183	4 281	5 839	6 485	3 410	3 075	5 325	8 034	136

Vnitrookresní dojížděka se na celkovém počtu dojíždějících do škol podílí nejvíce v okresech Třebíč a Žďár nad Sázavou, což ukazuje na skutečnost, že tamní školy mají především lokální význam. To potvrzuje i nízký podíl dojížděky z jiných krajů a též z ostatních okresů Vysočiny.

Z celkového počtu zhruba sedmdesáti tisíc žáků, studentů a učňů v Kraji Vysočina jich do škol z obce bydliště vyjíždí 47 %. Podíl vyjíždějících je o něco vyšší u dívek a blíží se padesáti procentům. Z jednotlivých okresů kraje má výrazně nižší podíl vyjíždějících žáků a studentů pouze okres Jihlava (kolem čtyřiceti procent), v ostatních od padesáti procent výš.

Tab. 5.2.2 Vyjíždějící do školy podle frekvence vyjížděky

Kraj, okresy	Vyjíždějící celkem	v tom frekvence vyjížděky					
		5x týdně a častěji	1x–4x týdně	pravidelně, ale méně než 1x týdně	nepravidelně	z jiného místa než z obvyklého bydliště	nezjištěno
Kraj Vysočina	68 607	39 960	4 279	570	1 206	1 035	21 557
Havlíčkův Brod	12 650	7 139	817	94	257	176	4 167
Jihlava	15 488	9 222	709	115	226	180	5 036
Pelhřimov	9 366	5 194	746	110	168	188	2 960
Třebíč	14 605	8 771	930	122	285	213	4 284
Žďár nad Sázavou	16 498	9 634	1 077	129	270	278	5 110

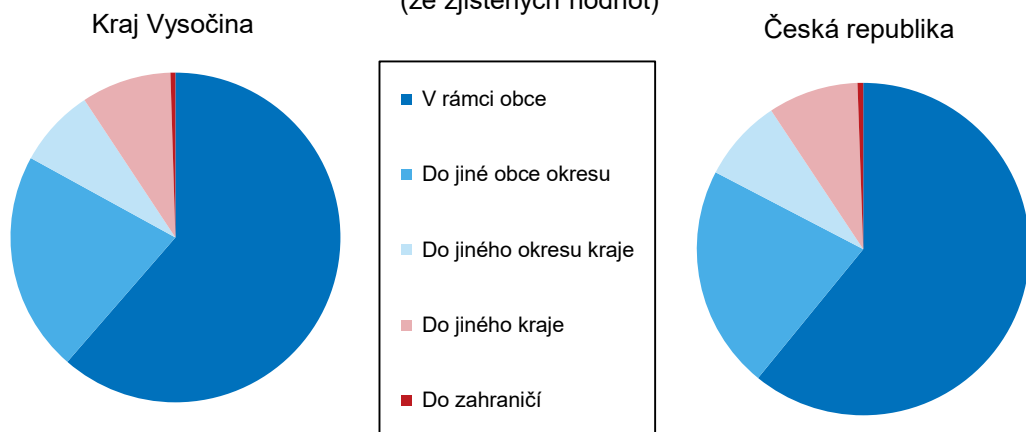
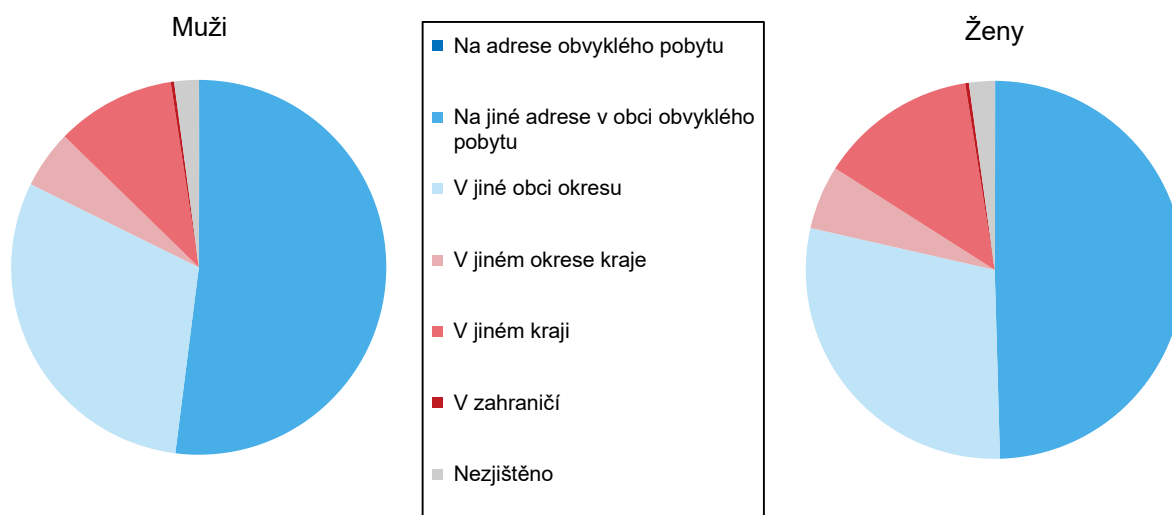
Tab. 5.2.3 Dojížděka do škol podle typu a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	v tom				Dojíždějící do obce	v tom		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj Vysočina	33 023	20 812	3 666	8 335	210	27 326	20 812	3 666	2 848
Havlíčkův Brod	6 320	3 574	1 034	1 680	32	4 501	3 574	437	490
Jihlava	6 226	4 315	640	1 209	62	6 956	4 315	1 848	793
Pelhřimov	4 794	2 694	635	1 445	20	3 618	2 694	506	418
Třebíč	7 219	4 836	484	1 858	41	5 766	4 836	408	522
Žďár nad Sázavou	8 464	5 393	873	2 143	55	6 485	5 393	467	625

Denně z obce bydliště vyjíždí na Vysočině přes 22 tisíc žáků a studentů, což jsou více než dvě třetiny z celkového počtu vyjíždějících do škol. Největším podílem denní dojížděky žáků a studentů se vyznačuje okres Jihlava, těsně následovaný okresy Třebíč a Žďár nad Sázavou, což ukazuje na nejsnazší dostupnost škol, nejmenším Pelhřimovsko.

Graf 5.6 Struktura vyjížďky do školy podle typu vyjížďky
(ze zjištěných hodnot)**Graf 5.7 Žáci a studenti s obvyklým pobytem v Kraji Vysočina podle místa školy a pohlaví**

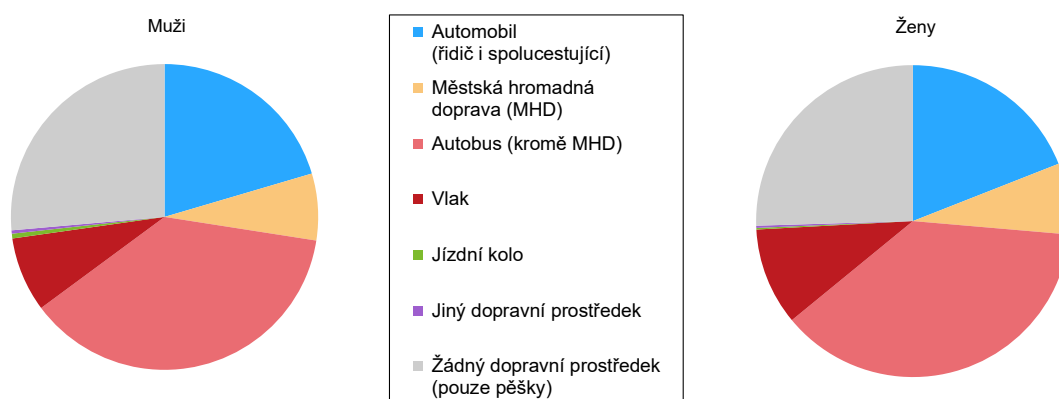
Nejpoužívanějším dopravním prostředkem při vyjížďce do školy je na Vysočině autobus, který využívaly téměř dvě pětiny vyjížďejících žáků a studentů. Automobil (jako řidič i jako spolucestující) používala bezmála pětina žáků a studentů a na rozdíl od vyjížďky do zaměstnání se v kraji k cestě do školy poměrně často využívala i městská hromadná doprava (7,2 %) a vlak (9,0 %). Stejně jako v případě vyjížďky do zaměstnání jsou na Vysočině i u žáků a studentů druhým nejrozšířenějším dopravním prostředkem vlastní nohy, jejichž podíl činil bezmála 26 % (veškeré výpočty byly provedeny ze zjištěných hodnot). Podíl osob užívajících při vyjížďce do škol autobus je na Vysočině podstatně vyšší než v celé České republice (o 14,4 procentního bodu), o něco vyšší je i podíl osob využívajících automobil (o 0,8 bodu), naopak výrazně méně se využívá městská hromadná doprava (-13,4 bodu). Stejně jako v případě vyjížďky do zaměstnání se projevuje determinující vliv osídlení – roztržitěná sídelní struktura a absence velkých měst v kraji.

Také u vyjížďky do škol existují ve využití jednotlivých dopravních prostředků mezi jednotlivými okresy kraje v některých případech i hlubší rozdíly. U osobního automobilu se rozmezí pohybuje od 17,2 % v případě Třebíče po 24,7 % (Pelhřimov), u autobusu od 31,8 % u Jihlavy po 43,0 % u Žďáru nad Sázavou. U vlaku jednoznačně dominuje okres Havlíčkův Brod (16,3 %), naopak nejméně se v rámci kraje vlak využívá na Jihlavsku (5,2 %). Městská hromadná doprava se jednoznačně nejvíce využívá na Jihlavsku (15,3 %), kde se nepochybně projevuje vliv krajského města, až daleko za ním je Třebíčsko (7,1 %), podíly MHD v ostatních okresech kraje se pohybují kolem čtyř procent. V nich jsou také nižší podíly osob nevyužívajících žádný dopravní prostředek.

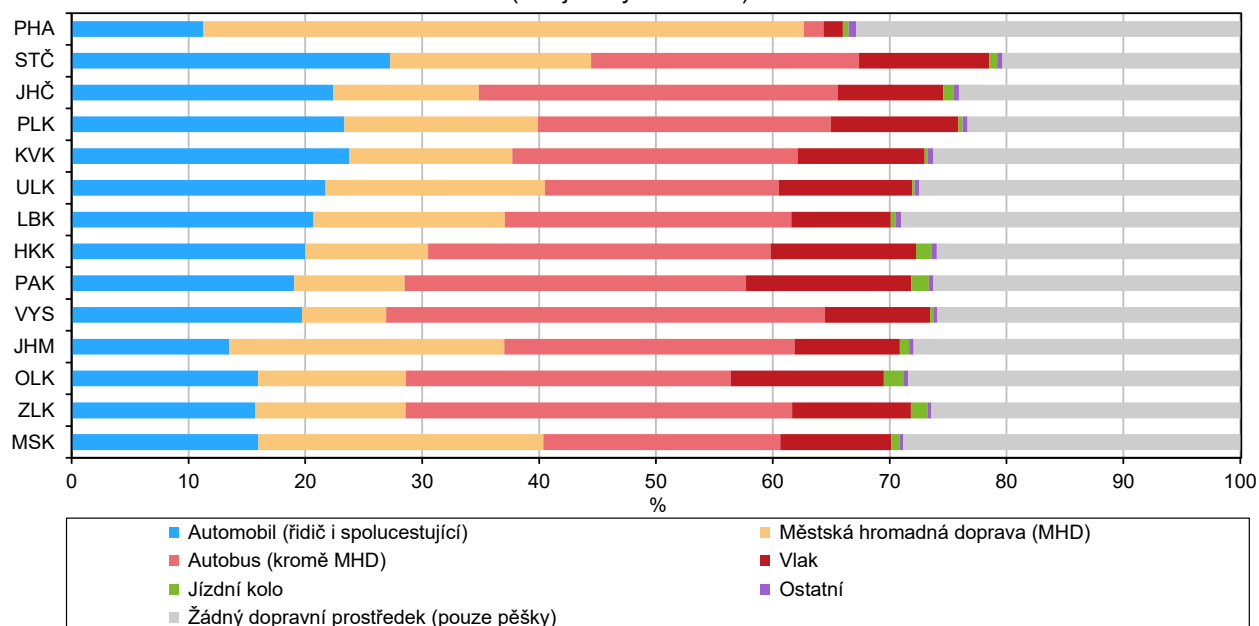
Tab. 5.2.4 Vyjíždějící do školy podle hlavního dopravního prostředku a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící celkem	v tom hlavní dopravní prostředek							žádný dopravní prostředek (pouze pěšky)	nezjištěno
		automobil (řidič i spolucestující)	městská hromadná doprava (MHD)	autobus (kromě MHD)	vlak	jízdní kolo	ostatní dopravní prostředky			
Kraj Vysočina	68 607	9 296	3 400	17 699	4 248	158	134	12 234	21 438	
Havlíčkův Brod	12 650	1 797	342	2 887	1 384	33	24	2 034	4 149	
Jihlava	15 488	2 093	1 599	3 332	540	35	24	2 860	5 005	
Pelhřimov	9 366	1 581	225	2 617	407	14	17	1 546	2 959	
Třebíč	14 605	1 780	730	3 945	914	34	32	2 917	4 253	
Žďár nad Sázavou	16 498	2 045	504	4 918	1 003	42	37	2 877	5 072	

Graf 5.8 Vyjíždějící do školy podle hlavního dopravního prostředku a pohlaví v Kraji Vysočina

Graf 5.9 Vyjíždějící do školy podle hlavního dopravního prostředku a krajů (ze zjištěných hodnot)

5.3 Úhrnná bilance dojížděky do zaměstnání a do školy

Z okresů Kraje Vysočina vyjíždí do zaměstnání a do škol bezmála 144 tisíc osob, počet dojíždějících do okresů kraje přesahuje 129 tisíc osob. Vysočina tak má celkové negativní saldo dojížděky ve výši téměř 15 tisíc osob, na kterém se více než z třetiny (38,4 %) podílí dojížděka do škol.

Mezi vyjíždějícími i dojíždějícími převažuje dojížděka do zaměstnání, podíl žáků a studentů na celkovém počtu vyjíždějících se blíží jedné čtvrtině, u dojíždějících přesahuje jednu pětinu. Vysoké negativní saldo vyjížděky a dojížděky do škol tak ukazuje, že vzdor existenci vysoké školy a řady vyšších odborných škol na území kraje musí většina zájemců o další studium hledat svou alma mater mimo území Vysočiny.

Tab. 5.3.1 Počet vyjíždějících, dojíždějících a saldo dojížděky podle okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce			Dojíždějící do obce			Saldo dojížděky		
	celkem	do zaměstnání	do školy	celkem	do zaměstnání	do školy	celkem	do zaměstnání	do školy
Kraj Vysočina	143 956	110 933	33 023	129 138	101 812	27 326	-14 818	-9 121	-5 697
Havlíčkův Brod	27 177	20 857	6 320	20 666	16 165	4 501	-6 511	-4 692	-1 819
Jihlava	28 308	22 082	6 226	32 743	25 787	6 956	4 435	3 705	730
Pelhřimov	19 242	14 448	4 794	17 985	14 367	3 618	-1 257	-81	-1 176
Třebíč	33 834	26 615	7 219	27 726	21 960	5 766	-6 108	-4 655	-1 453
Žďár nad Sázavou	35 395	26 931	8 464	30 018	23 533	6 485	-5 377	-3 398	-1 979

Mezi deseti městy a obcemi Vysočiny s největším počtem dojíždějících do zaměstnání najdeme všechna někdejší okresní města a vedle nich také další sídla významných zaměstnavatelů, jako jsou Velké Meziříčí, Dukovany či Velká Bíteš. K této dojížděce do zaměstnání se zpravidla váže také rozsáhlá dojížděka do škol, což platí zejména pro Jihlavu a Třebíč.

Na druhé straně téměř všechna tato místa (s výjimkou Velké Bíteše a Dukovan) nalezneme mezi městy Vysočiny s nejvyšším počtem vyjíždějících do zaměstnání, jejichž první desítku doplňují ještě Chotěboř a Třešť. Poměrně vysoké jsou u nich i počty vyjíždějících do škol, zde můžeme předpokládat, že jde z valné části o vysokoškoláky.

Tab. 5.3.2 Obce s největším počtem vyjíždějících, dojíždějících a saldem dojížděky (řazeno dle "do zaměstnání")

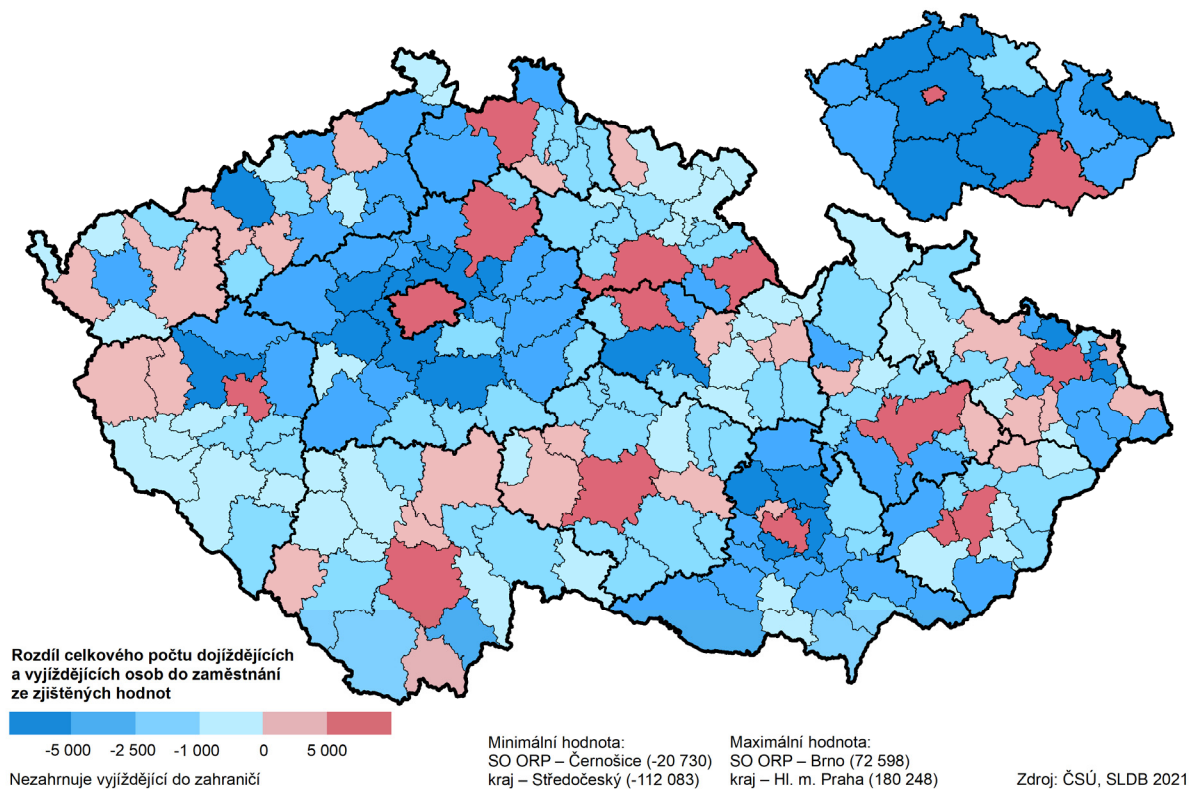
Obec	Vyjíždějící z obce		Obec	Dojíždějící do obce		Obec	Saldo dojížděky	
	do zaměstnání	do školy		do zaměstnání	do školy		do zaměstnání	do školy
Třebíč	5 637	588	Jihlava	17 849	4 868	Jihlava	14 757	4 128
Jihlava	3 092	740	Žďár nad Sázavou	6 546	2 284	Žďár nad Sázavou	4 337	1 861
Havlíčkův Brod	2 673	701	Havlíčkův Brod	6 324	1 586	Pelhřimov	4 147	949
Žďár nad Sázavou	2 209	423	Třebíč	5 528	3 274	Havlíčkův Brod	3 651	885
Nové Město na Moravě	1 649	374	Pelhřimov	5 460	1 390	Dukovany	2 935	-80
Humpolec	1 503	374	Velké Meziříčí	3 961	709	Hamry nad Sázavou	-504	-203
Třešť	1 429	282	Dukovany	3 108	1	Kamenice	-589	-56
Velké Meziříčí	1 395	429	Velká Bíteš	2 808	366	Třešť	-812	39
Chotěboř	1 316	307	Humpolec	2 805	981	Luka nad Jihlavou	-821	-174
Pelhřimov	1 313	441	Nové Město na Mora	2 000	682	Brtnice	-954	-258

Mezi pěticí míst s nejvyšším kladným saldem dojížděky do zaměstnání nacházíme na Vysočině vedle někdejších okresních měst (bez Třebíče) ještě Dukovany. Vzhledem k tomu, že tato místa jsou i sídlem řady škol (samozřejmě s výjimkou Dukovan), vyznačují se i vysokým kladným saldem dojížděky do škol. Výška celkového salda dojížděky do zaměstnání a škol v případě krajského města (téměř 19 tisíc osob) je ovšem taková, že se dá říci, že Jihlava v případě vyjížděky a dojížděky na Vysočině „kope vlastní ligu“.

Ze čtyř obcí a jednoho města s nejhlubším negativním saldem dojížděky do zaměstnání se čtyři nacházejí v bližším nebo vzdálenějším zázemí Jihlavy. Doplňují je ještě Hamry nad Sázavou, které ale pro změnu leží

v těsné blízkosti Žďáru. Je jen logické, že negativní saldo dojížděky do zaměstnání doplňuje i výrazně negativní saldo dojížděky do škol (Třešť je v tomto ohledu výjimkou).

Saldo vyjížděky a dojížděky do zaměstnání ve správních obvodech ORP a krajích

Saldo vyjížděky a dojížděky do školy ve správních obvodech ORP a krajích

